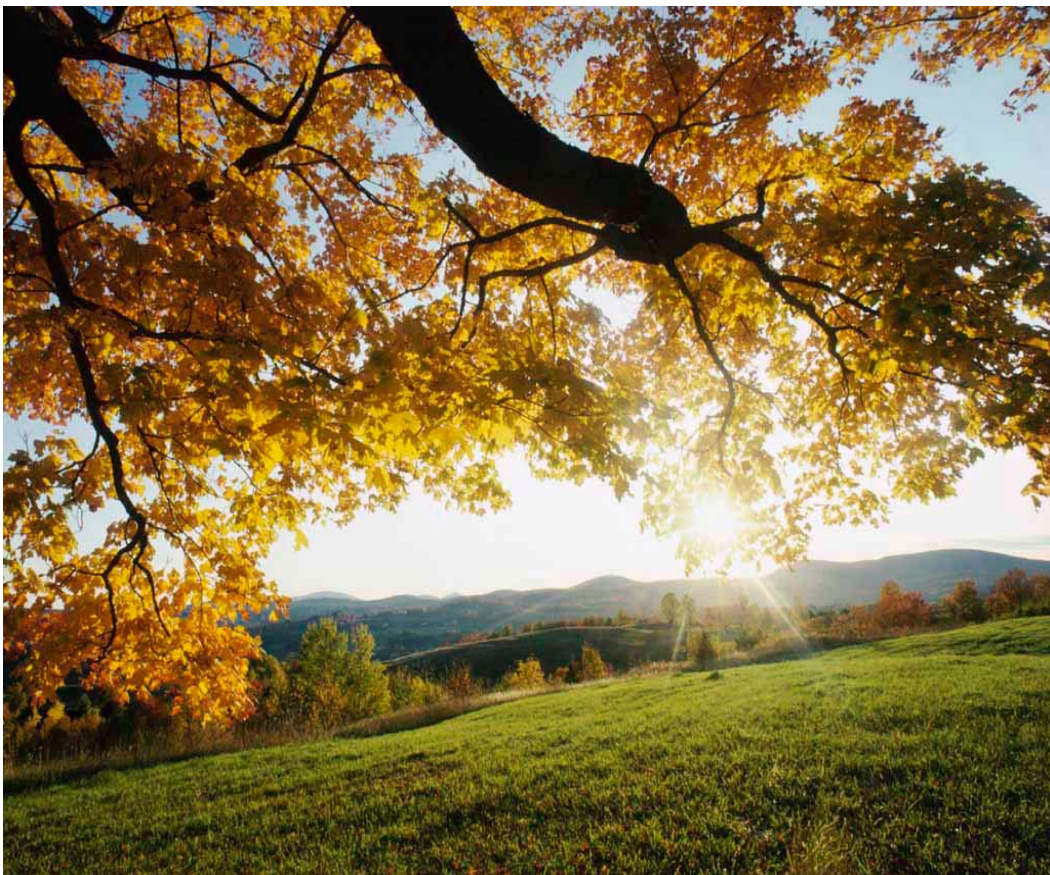

Lưu Trọng Lưu

Khói Lam Chiều

WWW.VNTHUQUAN.NET, 2008.

Lưu Trọng Lưu

Khói Lam Chiều

Chương I

Trên một đám lá ủ lại thành chiếu nằm, con Vịnh vươn mình một cái, đưa tay dụi mắt rồi ngồi phất dậy...Trời đã chiều hẳn. Bóng vàng còn lảng vảng trên những chòm thông xì xào hát với ngọn gió chiều.

Con Vịnh nhìn ra bốn phía rừng, tịnh ko thấy một bóng người, một bóng thú: những bạn đồng nghiệp của nó đã đập bò về trong xóm từ hồi nào rồi. Mấy con chim bồ chao từng hồi một, đành ở trong bụi rậm, báo trước cảnh hoàng hôn sắp đến, cảnh hoàng hôn dữ dội.

- Chết tôi rồi! Con trâu bạch chạy đi ăn lúa ở phương mô rồi nữa! Mình mảy toát mồ hôi, nó bùng mặt khóc. Nó chợt nghĩ đến những hình phạt ghê gớm mà nó cứ phải chịu trong hôm vừa rồi và sẽ phải chịu trong tối hôm nay nữa. Suốt hôm qua nó làm việc ko hề hờ tay...Hết xay lúa nó quay ra giã gạo, rồi giần, rồi sàng, rồi canh 1 qua, rồi canh 2 qua, cho đến canh 5 nó vừa đặt lưng xuống, chưa kịp nhắm mắt thì gà ở ngoài chuồng đã giục giã gáy sáng. Rồi suốt ngày hôm nay nó phải ngủ đứng, ngủ ngồi cho lại sức, để con trâu bạch thoát đi lúc nào ko hay...

Bỗng...1 làn gió chạy qua, trong những bụi sim già, cành lá sột soạt đánh vào nhau như gọi dậy cái sâu ủ rũ ở trong rừng sâu u tịch. Và từ chốn xa xôi lại, con Vịnh lắng tai nghe có tiếng sáo trúc đưa tới, dìu dặt, khoan thai...Nó thấy như có 1 tia hi vọng đến làm ấm áp lòng

nó, nó thấy cái lạnh lẽo đầu hiu ở trong rừng sim tiêu tán hết...

Tiếng sáo ngừng hẳn...nó nghe tiếng véo von hát:

"Vì mây cho núi lên trời,

Vì chưng gió thổi hoa cười với trăng..."

Rõ ràng là tiếng thằng Đồi, con ông phó Thanh, hát ở bên kia bụi lau.

Quên cả nỗi buồn bức ở trong lòng, con Vịnh cất giọng nói theo:

"Đến đây những suối cùng khe,

Chân sim bóng núi tiếng ve gọi sâu"

Thằng Đồi ngẩng đầu lên, lẩm bẩm một mình:

-Giọng ai như giọng con Vịnh?

Rồi lại cặm cụi làm việc, nó cố đan nốt cái giỏ cỏ...

- Anh Đồi , trời tối rồi, anh chưa về ừ?

Con Vịnh đã lê đến sau lưng, cười nói đơn đả.

- Tôi có ý chờ cô để về luôn một thể.

- Cảm ơn anh lắm lắm!

Nhưng nó vừa sực nhớ đến trâu của nó, nó rưng rưng nước mắt, hỏi thằng Đồi:

- Anh có thấy con trâu của tôi chạy ngả mô không anh?

- Có, nó chạy vào rú rậm.

- Đừng nói đùa, tội nghiệp, anh!

- Nói chơi đấy, tôi thấy nó chạy vào rẫy ông Trưởng Điền.

"Trưởng Điền" hai chữ tên ấy, gọi vào trí con bé bao nhiêu điều hung ác, khó chịu. Nó còn nhớ rành mạch rằng: đã có lần trâu của nó ăn hết một bụi lúa của lão trưởng Điền, bị lão bắt về và đòi cho kì được 5 quan tiền vạ. Nó còn nhớ chủ nó hôm ấy lột sạch cả quần áo nó, và trời rét căm căm, bắt nó nằm ngoài chuồng lợn. Thế đã hết đâu, 5 quan tiền vạ ấy chủ nó lại trừ vào tiền công của nó nữa.

Nó lại sợ lần này rồi cũng đến như lần trước, nó khóc òa lên.

Bỗng thằng Đồi rú lên một cách dễ sợ:

- Vịnh, mày trông kia, trốn mau! Trèo lên cây...

Con Vịnh chẳng trông thấy gì, hoảng hốt theo thằng Đồi trèo lên cây đa.

Một bầy lợn rừng hung hăng ở đâu tiếng đến, những cái nanh nhe ra như cái lưỡi lê hung tợn

Con Vịnh đứng ở trên cây, đưa tay nắm chặt lấy tay thằng Đồi, quên lửng đi rằng mình năm nay đã là 16 tuổi. Thằng Đồi sung sướng quá, âu yếm bảo con Vịnh rằng:

- Vịnh, em đừng sợ! Chốc nữa bầy lợn tan đi nơi khác, tôi sẽ đưa em về.

Quả vậy, bầy lợn đã đem nhau đi nơi khác, tiếng ục ịch nghe đã xa xa. Yên lòng, con Vịnh nghe theo thằng Đồi xuống đất.

Nhưng bây giờ, cả rừng đã tối đen lại. Người ta như thấy đi trong một hang tối, và nghe có những tiếng rất lạ lùng, ghê gớm.

Hai con cú mèo trên cành đa, trao đổi nhau những lời ảm đạm.

- Anh Đồi, ngọn gió lạnh quá!

Để tôi đốt lửa lên mà sưởi ấm, rồi ta cùng về.

Cái ý nghĩ "về" làm cho con Vịnh rợn cả người, nó nhớ đến con trâu của nó, đến những hình phạt đang chờ đợi nó.

- Về, chẳng về thì đừng.

Câu nói của con Vịnh làm cho thằng Đồi ngạc nhiên và mỉm cười. Thì chính trong trí thằng Đồi vừa rồi cũng có 1 cái tư tưởng như thế. Nó muốn ở lại trong rừng sâu và qua một đêm thú vị, bên cạnh con Vịnh. Im lặng, nó đi lượm mấy cành củi khô, rồi châm diêm lên đốt. Ngọn lửa như kéo lại sự vui vẻ ở trong lòng cô bé. Hai đứa vừa sưởi vừa chuyện trò giòn giã như ngô rang.

Thằng Đồi lấy ra một đùm cơm với một gói muối vừng hồi trưa còn lại, chia nhau ăn rất vui vẻ. Giữa bữa cơm, con Vịnh đem chuyện nhà ra kể cho thằng Đồi nghe, như kể cho một người anh ruột. Con Vịnh khi sinh ra đời chẳng biết có cha. Nó ở với mẹ nó, một cụ già đầu đã lâm râm bạc, và mắt đã bắt đầu muốn lòa. Giá nó sinh ra sớm hơn một chút thì có lẽ bớt khổ.

Cảnh nhà thì nghèo, trong lúc mẹ nó không làm được gì vì già yếu, thì nó cũng chẳng làm công việc gì, vì còn khờ dại. Mẹ già con muộn, lo sống lây lất cho qua ngày tháng, để đợi...mẹ nó ngày xuống lỗ, còn nó thì...đi ở thuê...

Khen cho tạo hóa cũng khéo sắp đặt, cái nhà xiêu vẹo và rách nát thường ngày che mẹ con con Vịnh lúc nắng lúc mưa, ngày nay vừa vặn bán đi để mua cái thợ đường cho bà cụ. Bà cụ thở hơi cuối cùng. Trong khi cái xác ma của bà êm ả, thì con bà sống cầu bắt cầu bọ, không nơi nương tựa. Rồi cực chẳng đã nó phải chui đầu vào ở mượn cho nhà ông bà Ngưỡng, 1 năm được 5 quan tiền công, cái số tiền đủ mua lễ vật để lo giỗ, kị cho mẹ nó. Thằng cha Bá Ngưỡng khắp cả vùng Phú Mỹ ai lại không gớm cái mặt nó. Nó bủn xỉn, nó keo cú, nó tàn nhẫn đến nỗi con Vịnh làm thuê cho nó 6,7 năm trời mà nó chỉ sắm cho được vài bộ quần áo vải, và tiền công thì nay lần mai lửa, chỉ mong có dịp để trừ bớt, để quít. Con Vịnh thì ngày vào rừng chăn trâu, đêm thì công việc bẽ bộn, khổ nhọc đến điều. Tội nghiệp con bé ko bao giờ dám mở miệng than lấy nửa lời. Hôm thì lão bảo trâu lão ăn đói, hôm thì lão kêu trâu lão ốm giờ xương, bao giờ lão cũng kiếm cho được vài có để rầy mắng con bé. Lão có một cách trừng phạt rất lời lợi cho lão, là mỗi khi con Vịnh có lỗi là lão bắt nó làm việc gấp đôi, gấp 3...

Con Vịnh ngồi thuật chuyện của mình cho thằng Đồi nghe, hai khoe mắt liu riu như muốn khóc. Thằng Đồi thì ngồi tẩn ngẩn không nói một tiếng, lâu lâu nó bỏ thêm vào đồng lửa một vài que rào, cho ngọn lửa đượm mãi, là ý nó không muốn để cho câu chuyện của con Vịnh phải ngưng lại một phút nào. Mỗi khi nó nghe con Vịnh kể tới một chỗ thương tâm thì thằng Đồi lại ngẩng lên nhìn trộm một cái. Dưới bóng lửa rọi lại, nó thấy hai má con Vịnh đỏ ửng, thì nó nhận thấy con Vịnh dễ thương lắm, đẹp lắm, đẹp hơn hết cả những đứa con gái ở vùng này. Nhưng miệng nó ko thốt ra được một lời âu yếm, để chia khổ với con Vịnh, trong lúc bụng nó chứa chan cảm tình, muốn nắm lấy tay con Vịnh và kéo vào lòng nó.

- Vịnh, em kể hết chuyện đi.

- Hết rồi, chuyện của em chỉ có thế thôi!

Rồi cả 2 đứa ngồi thừ ra nhìn những que rào nỗ lắc rắc...Xa xa con tắc kè điểm từng tiếng một, do cái thời khắc lạnh lùng qua. Chập lâu thằng Đồi chỉ nói được một câu để tỏ cái nỗi lòng của nó đối với con Vịnh:

- Thôi, em hãy ngủ đi, mai anh sẽ giúp em tìm cho được con trâu.

Ngoan ngoãn, con Vịnh ngả xuống cái..."chiếu lá". Nhưng nhắm mắt lại, nó đã thấy cái hình ảnh dữ tợn của thằng cha trưởng Điền sừng sộ đòi cho được 5 quan tiền vạ. Nó kéo cả thằng Đồi nằm bên nó cho được yên lòng.

Xa xa, con tắc kè ung dung điểm từng tiếng một, do cái thời khắc lạnh lùng đi qua, cái thời khắc trầm trọng ở trong rừng khuya.

Khói Lam Chiều

Chương II

Một buổi sáng kia, ông phó Thanh đương ngồi vắt chân chữ ngũ, trên bộ ván ngựa, ung dung uống nước trà...

Bên ông thẳng Đồi đứng khúm núm kêu xin:

- Thưa thầy, oan con lắm...

- Thì sao thiên hạ đồn ầm lên thế? Anh ko tin lời nói của tôi là thật thì anh qua xóm bên hỏi bà Nưa. Chính bà ấy vừa nói với tôi khỏi miệng rằng: tối hôm kia anh ngủ lại trong rừng với con nào...anh cãi sao thì cãi cho tôi nghe thử?

- Thưa thầy, oan con thật! Một quá, con ngủ quên trong rừng một mình.

- Một mình! Ngủ quên! Hừ! Anh coi tôi là đồ trẻ con chưa biết gì hử? Bà Phó đâu! Bà nghe đấy! Con bà ăn nói khôn ngoan lắm đấy chứ!

Một bà cụ trạc độ 60 tuổi, lưng đã hơi gù, miệng móm, ở trong nhà ngang bước lên, hằm hằm nét mặt. Bà nhổ cái bã trà ở trong miệng ra cái "toẹt", tay trở vào mặt thẳng Đồi mắng luôn:

- Con trai con lú đã 19 tuổi đầu, còn bé bỏng lắm đó? Anh ngủ trong rừng, nghe nói mà chường tai! Hừ! Tôi đây cũng còn cái "ổ" cho anh rúc vào rúc ra chứ? Người như anh cũng chưa đến nỗi phải ngủ ở xó bụi, góc bờ...

Rồi bà quay lại nói với ông Phó:

- Chính con Vịnh nó cũng khai với ông Bá Ngưỡng thế! Đích rồi! Anh chàng, chị chàng ngủ với nhau trong rừng chứ lại gì nữa...

- Thưa mẹ! Quả là người ta thêu dệt...

- Thêu dệt! Thêu dệt! Anh ko có tội gì hết cả, nhưng 3 quan tiền của tôi tối hôm qua anh đánh cắp cho ai? Ba quan tiền của tôi bán hai thúng lúa, tôi chưa kịp cất đi, còn để trên sập...Ngoài anh ra, ai vào đấy nữa...khôn hồn thì anh trả lại tôi!

Ông Phó giận quá ko nén được nữa. Ở trên phản ông nhảy xuống nắm lấy đầu tóc thẳng Đồi, giúi xuống đất. Ông đưa chân nện vào lưng nó và tát vào mặt nó túi bụi.

Thẳng Đồi chỉ kêu van chứ ko nói gì được nữa. Bà Phó chạy lại xin ông Phó tha cho nó và ngọt ngào dỗ nó:

- Có phải con lấy trộm của mẹ 3 quan tiền để cho con Vịnh ko? Con cứ khai thật đi, rồi thầy mẹ tha cho con.

- Thừa mẹ! quả ko có chuyện ấy.

- Không thì con Vịnh đào mồ ông nó cho ra 3 quan tiền để nộp vạ cho thằng cha trưởng Điện?

Ông Phó vẫn chưa hết giận, ông lại vớ cái roi mây, nhảy vào, phết cho thằng Đồi mấy cái nên thân...

- Con chả con thì thôi, đồ phá gia! Nhà này ko thể dung quân ấy được. Anh cởi trả quần áo tôi, rồi anh đi mô thì đi!

Thằng Đồi giựt ra được chạy ra đồng rơm. Ông Phó đuổi theo. Bà Phó cản lại:

- Thôi, "thầy hấn" để mặc tôi, đừng làm om lên, hàng xóm bu tới , ko tốt!

Nằm trên đồng rơm, thằng Đồi khóc nức nở. Những lằn roi ở trên lưng nó như thúc giục nó mau ra thú hết câu chuyện tình cho thầy mẹ nó hay. Nhưng...nếu rồi đây, chuyện mà vỡ lở, thì danh giá con Vịnh còn gì?

Phận tôi đòi, nó cũng có cái danh giá của nó chứ?

Nó sẽ ăn nói làm sao với con Cầm, con Bích, mỗi khi gặp nó, chúng sẽ chào nó bằng một nụ cười mỉa mai...

Vì tấm ái tình đối với con Vịnh, thằng Đồi phải bưng kín miệng mình. Vả còn một lẽ nữa mà nó không thể thú với thầy mẹ nó là vì rồi đây con Vịnh sẽ lấy đâu ra 3 quan tiền để trả lại cho nó...

Bỗng trong cái trí tối tăm, buồn rầu, nó thấy có một tia sáng. Bây giờ nó muốn đem tất cả câu chuyện thú cho thầy mẹ nó. Dẫu là bị rầy, bị mắng, bị tấn, bị tra, bị treo chân lên xà nhà, nó cũng vui lòng chịu hết, miễn là thầy mẹ nó vui lòng cho nó đường hoàng cưới con Vịnh.

Được lấy con Vịnh làm vợ, nó sẽ sung sướng biết bao! Nó tưởng tượng lại cái miệng rất xinh và hai cái má đỏ ửng của con Vịnh, khi con bé kể đến những chuyện thân mật trong đời nó...Rồi chẳng ngần ngại cho hết, nó đặt con Vịnh lên trên cả những cô gái quê mĩ miều mà nó gặp ở chùa Quang Minh độ nọ...

Con Mít, con ông Lí Hân sắc xảo nhưng hơi lẳng một chút; con Sọ, con ông nhiều Cực thì được cặp mắt bồ câu, nhưng phải cái miệng toe toét suốt ngày, như cái thanh la vỡ. Con Huệ, con ông Chánh Kì thì lanh lợi, xinh xắn, hoạt bát "đủ điều", nhưng cặp mày sắc lẹm...gái ấy phải sợ...! Duy chỉ có con Vịnh là trọn vẹn mà thôi. Nó đẹp một cách kín đáo, phúc hậu, lại có duyên thầm và ăn nói nhỏ nhẹ như một con tép. Nó chỉ có một cái vết xấu là nó nghèo, nó không cha mẹ, nó phải đi ở thuê...nó là phận tôi đòi...

Thằng Đồi bỗng thấy hiện ra trong trí nó một ông cụ già, đạo mạo, râu tóc bạc phơ, chấp tay sau lưng, nghiêm trang bảo nó:

- "Không được, mày định đưa danh dự nhà mày ra bôi nhọ hay sao? Tao đây đỗ 2 khoa tú tài, 3 lần ăn tiên Chi làng Phú Mỹ. Tao sinh ra cha mày, tuy rủi lúc triều đình bãi thi, nhưng nhờ phúc nhà, cha mày cũng chạy được cái nhấn phó tổng. Nay đến mày, ko làm nên trò trống gì, lại định lấy một đứa ở thuê, một con ăn mày, đồ cù bất cù bơ, không nhà không cửa, mày hãy giết cha mày đi rồi hãy lấy nó..." Cái ông già ấy là ông nội thằng Đồi, chết đã 10 năm nay mà linh hồn vẫn còn hiện về mà cầm cương nầy mực cho gia đình nó. Giữa những sức mạnh đó con Vịnh cũng hiện ra trong trí nó, khép nép sợ sệt, mà vẫn xinh tươi, ngây thơ, nhìn nó mà cười, một nụ cười đôn hậu, đầy tình tứ. Thằng Đồi lẩm bẩm: "ta ko nỡ bỏ nó, tôi nghiệp. Nó nghèo, nó ko cha mẹ. Nó đáng thương và nó có đủ cả mọi vẻ nhu mì để làm cho ta sung sướng!!!"

Khói Lam Chiều

Chương III

Một buổi sáng về mùa xuân, con Vịnh lại đập trâu vào cho ăn trong rừng sim. Nó ngồi chơi một mình dưới gốc cây đa vì đã lâu nó cảm thấy những đứa trẻ khác, như không thêm lại gần nó nữa... Những điều ấy chưa đủ làm cho nó buồn, cho cuộc đời của nó đến nỗi tê ngắt như thế. Nó đương ôm một nỗi khổ tâm khác, nặng nề hơn, khó chịu hơn... Đã một tháng nay nó thấy trong mình nó khác khác, nó thấy mỗi xương, đau lưng, hay buồn ngủ và thêm chua... Nó biết đó là triệu chứng của một sự khác thường...

Nó muốn đem chuyện ấy hỏi bà Mục ở bên xóm, nhưng nó sợ chuyện vỡ to ra... Rồi nó đành ôm ấp lấy một mình, ngày đêm lo ngay ngáy, đến nỗi hai mắt nó thâm quầng lại và mặt mày xanh như tàu lá...

- Nhưng sao ta không tỏ hết sự tình với anh Đồi?

Một con sáo ngà từ đâu bay tới, đậu ngay ở trước mặt nó, trên một cây thông... Con sáo nhảy từ cành này sang cành khác, và hót lên những giọng véo von vui vẻ... Nhưng con Vịnh thấy như con sáo nói với nó những lời mỉa mai sâu độc... Nó liền cúi nhặt một hòn sỏi ném con sáo. Con sáo rũ cánh bay về phía chân trời xa xa, không hề kêu một tiếng oán trách. Đuổi con chim, con Vịnh tưởng sẽ đuổi hết

những nỗi buồn rầu cứ lưu luyến theo mình.

Nhưng...

- Sao ta không đem hết sự tình nói cho anh Đồi nghe? Anh Đồi hơn ta 3 tuổi, anh từng trải hơn ta...và chỉ có mỗi anh Đồi là yêu ta và lo nghĩ đến ta mà thôi.

Nghĩ đến thằng Đồi, con Vịnh thấy vững lòng, và bớt lo sợ...Con bé khờ khạo, nó quá tin cậy ở ái tình...Nó không đọc được sách, nó không thấy những sự thất vọng về tình duyên tả trong những cuốn tiểu thuyết. Nó không hề nghe những tiếng khóc than thảm thiết của những tình nhân bị ruồng rẫy. Nó là con chim con miêng tổ, quá tin ở bầu trời trong sáng. Nó có biết đâu rằng chốc lát nữa đây từ phương trời xa lạ kia sẽ kéo tới những đám mây u ám và những trận gió hung tàn...

Nó vững lòng tin cậy ở ái tình, ở thằng Đồi:

- Ta sẽ tìm anh Đồi, kể hết sự tình cho anh nghe. Có thể nào đi nữa anh sẽ thu xếp hộ ta...

Bỗng nó lắng tai nghe từ bên kia bụi lau đưa lại những tiếng sáo trúc dìu dặt, khoan thai. Tiếng trúc lạnh lùng và ảm đạm như tiếng con chim lạc loài gào kêu thảm thiết trong lúc mẹ nó đã bỏ thân trong một cuộc hành trình xa xôi...

Buồn rầu, con Vịnh ngả đầu vào gốc cây đa. Nó thầm trách thằng Đồi thổi chi những giọng tiêu hao, làm cho lòng nó thêm ngao ngán.

Nó đứng phắt dậy, hát lên mấy câu cho đỡ buồn:

"Một ngày hai bữa trèo non

Lấy gì mà đẹp mà dòn hỏ anh?

Một ngày hai bữa rau dền

Lấy gì má phấn răng đen hỡi chàng???"

Bên kia bụi lau, thằng Đồi cũng đáp lại mấy câu:

"Đôi ta làm bạn thông dong

Như đôi đũa ngọc mâm vàng cách xa

Bởi chưng thấy mẹ nói ngang

Để cho đũa ngọc mâm vàng cách xa"

Thằng Đồi cũng đang có nỗi đau nén ở trong lòng và cũng cần hát lên mấy câu cho ngực dễ thở...

Nó buồn, nó khổ vì nó sắp phải lấy vợ...Thầy mẹ nó đã đi hỏi con gái ông Bá Ngô cho nó. Sở dĩ thầy mẹ nó lo việc hôn nhân của nó gấp như thế là để chuộc lại miệng tiếng vào ra của thiêng hạ. Trầu lớn, trầu bé, vợ chồng ông bá Ngô cũng đã thâu nhận cả rồi. Bề ngoài thì làm ra hai bên vì tình cố cựu xưa nay mà kết thông gia với nhau, nhưng kì thực bề trong thì chỉ dòm ngó nhau về ruộng vườn nhà cửa.

Ông bá Ngô có những 7 mẫu ruộng chiêm và 2 cái rẫy sắn. Về mặt ruộng vườn thì ông Phó có vẻ kém sút ông Bá, nhưng ông lại hơn về mặt khác. Ông có những 4 con trâu mồm to chắc và lại có những bạc trăm cho vay nữa...kể thì cũng môn đăng hộ đối đấy chứ sao...Về đám cưới thằng Đối, ông Phó có ý bán đứt đi 2 con trâu để lo liệu công việc, thì rồi ông Bá cũng bỏ ra 2 mẫu để làm hồi môn cho con gái. Thì của ấy cũng về thằng Đối chứ về ai???

Bấy nhiêu điều ấy tính toán ở trong óc ông Phó Thanh, thằng Đối có hay biết chi đâu? Miễn sao là đến ngày cưới Thằng Đối chịu bận cái áo thụng xanh, đến nhà vợ làm lễ gia tiên. Thế là yên việc. Thằng Đối nó có yêu vợ nó hay không yêu vợ nó thì có quan hệ chi.

- Con bé thì rõ chẳng rõ chịt, chưa nói đã cười toe toét, thương sao vô???

Đã biết bao lần thằng Đối cứ lằm bằm như thế, nhưng chỉ lằm bằm cái bất bình, uất ức của nó một mình mà thôi. Nó ko tỏ ra cho thầy mẹ nó biết vì sợ rằng thầy mẹ nó nghi nó còn say mê con

Vịnh...không, nó ko muốn cho ai hay rằng nó yêu con Vịnh, mà sự thực là trong những lúc xa vắng con Vịnh, nó bứt rứt khó chịu lắm.

Hôm nay nó muốn gặp mặt con Vịnh, và ngỏ hết sự tình cho con Vịnh nghe. Đã yêu nhau thì ko nên có điều giấu giếm nhau nữa. Cái tâm hồn bình dị của nó rất hiểu cái lẽ đơn giản ấy...nó vui vẻ cất giọng gọi con Vịnh:

- Qua đây "đỗ tam quan", Vịnh!

Nghe thằng Đối gọi, con Vịnh hớn hờ rúc bụi chạy qua. Hai đứa nhìn nhau mà cười sung sướng như hai bên không xảy ra chuyện gì...muốn gặp nhau để tỏ bày tâm sự cho nhau hay, hai đứa chỉ nhìn nhau mà cười, cười một nụ cười trong trẻo, ngây thơ, yêu đời.

Giọng âu yếm, thằng Đối bảo con Vịnh:

- Em ngồi xuống đây, anh gỡ những gai mắc ở trên đầu em cho!

Con Vịnh ngồi xuống bên thằng Đối, gục đầu vào lòng nó. Thằng Đối dịu dàng đưa tay gỡ những cái gai khô mà con Vịnh vừa vướng vào tóc khi rúc qua bụi. Nó thấy như lòng nó cũng được một bàn tay yêu thương, dịu dàng mơn trớn. Thân quê mùa, thô lậu nó mấy khi được hưởng cái phút thần tiên, say sưa mà nó quên rằng: nó là một đứa chăn trâu quê kệch. Ái tình quả là có cái đức tính ấy: nó làm cho trong sạch, thanh tao cả được cái vật chất thô鄙. Con Vịnh sung sướng quá, hai giọt nước mắt từ từ rơi trên gò má.

- Em Vịnh, em làm sao thế?

- Không, em có làm sao đâu...

Thực ra con Vịnh nó cảm động quá. Từ khi mẹ nó chết rồi, lần này là

lần đầu tiên nó nghe rĩ vào tai những lời dịu ngọt. Nó muốn thốt ra ít lời để cảm tạ cái lòng tốt của thằng Đồi, nhưng nó ngập ngừng nói không được. Thằng Đồi tưởng bạn nó có điều gì ko vui, lựa lời khuyên dỗ:

- Em Vịnh, em đừng buồn... Thế nào rồi đây anh cũng xin phép thầy mẹ cưới em về làm vợ... Chúng ta sẽ...

Bỗng nó ngừng bật giữa câu nói và bẽn lễn cúi mặt xuống. Nó thấy nó vừa nhần tâm lừa dối một người thiếu nữ yếu hèn. Buồn rầu nó bảo con Vịnh:

- Em tha lỗi cho anh.

- Anh thì có lỗi gì?

Con Vịnh tưởng rằng thằng Đồi đã đoán được tâm sự mình, toan đem hết "sự tình" ngỏ cho bạn hay thì thằng Đồi đã rưng rưng nước mắt cầm lấy tay con Vịnh mà nói tiếp:

- Em Vịnh, em tha lỗi cho anh nhé. Anh định nói dối em... Đồi ta chắc không lấy nhau được, và chắc trọn đời cũng không lấy nhau được. Anh sẽ lấy con Sáu Lạc con ông Bá Ngô!... Biết làm rằng được giờ, ông trời kia buộc phải thế, ông bà Bá Ngô đã nhận trầu rồi, có lẽ qua tháng 5 thì cưới...

Con Vịnh không hề đổi sắc mặt. Những lời nói của thằng Đồi không làm cho nó ngạc nhiên tí nào. Là vì nó yêu thằng Đồi, mà nó không hề màng đến sự cưới xin, nó không nghĩ đến một ngày kia nó sẽ về đeo chùm chìa khóa và chăm sóc cửa nhà cho thằng Đồi! Nó biết phận nó lắm. Nó cho rằng thằng Đồi không lấy nó là lẽ tất nhiên. Nhưng nó nghĩ đến cái đêm hôm ấy, cái đêm mà nó ngủ với thằng Đồi ở trong rừng và nhất là nó nghĩ đến cái sự thay đổi trong người nó trong một tháng nay thì nó không khỏi không rùng mình.

- Em Vịnh, em làm sao thế? Dầu rằng đi nữa, anh thề có mặt trời trên đầu, anh không bao giờ quên em được.

- Thì anh nhớ em mà làm gì? Em chỉ cầu sao khi cưới, anh đừng quên cho em một miếng trầu!

Ấn hận vì đã thốt ra một câu chua chát, con Vịnh giả giọng bông đùa:

- Hôm cưới anh, em không tặng gạo nếp, tiền nong chi đâu, vì em nghèo lắm. Em bắt chước cậu gì con ông huyện Minh tặng suông anh một bó hoa... chơi theo kiểu "văn minh" ấy thế mà đỡ tốn, mà lại ngộ nữa chứ! Em sẽ vào rừng kiếm hai đóa hoa mỏng gà, ba đóa hoa râm bụt, thật nhiều hoa mẫu đơn, và một ít chùm mù trư nữa anh nhé. Em nghèo tiền nghèo bạc, nhưng em được cái giàu công. Bằng lòng rồi đấy nhé! Anh cho em mừng anh chị một đóa hoa.

Thằng Đồi có vẻ không bằng lòng với lối pha trò ấy, nói lảng sang

chuyện khác:

- Thôi, ta vào khe uống nước đi, anh khát nước lắm.

- Đi thì đi...

Rồi hai đứa dẫn nhau đi, phải lách qua ko biết bao là bụi rậm mới đến khe. Dọc đường con Vịnh chạy nhảy như một đứa trẻ. Hai con mắt luôn luôn thốc thách đi tìm ở bên đường những trái sim chín đỏ, rồi nó hái đưa vào miệng cho thằng Đồi. Nó lại bẻ một cành thông làm ô che chung hai đứa. Nó thấy một cây lau ngã xuống chắn ngang đường, nó kéo thằng Đồi lại và nũng nịu bảo bạn:

- Rồi đây trước khi anh lấy vợ, em muốn anh cắt lau tiện cho em một cây sáo, để khi nhớ đến anh...

Bỗng nó đổi ngay ý nghĩ:

- Nhưng mà đàn bà thối sáo, trơ lắm phải không anh? Cách đây bốn năm năm, ngày em còn bé, con Bính cho em một ống sáo lau, em ngồi ở trên lưng trâu, thổi luôn miệng. Nhưng về sau không hiểu vì sao chủ bảo em chẻ ống sáo đi.

Hai đứa đã đi đến khe nước. Thằng Đồi lấy hai tấm lá me kết lại thành cái gáo, rồi múc nước cho con Vịnh uống. Hai đứa lặng lẽ cùng ngồi trên một tảng đá. Trên đầu chúng nó, những cây hoang uốn thành vòm, trông như một mái nhà thiên tạo. Chúng có cái cảm giác như được biệt lập ra một nơi riêng, cùng nhau hưởng cái lạc thú vợ chồng, xa những tiếng xì xào của dư luận.

Nũng nịu, vui sướng, con Vịnh đưa chân vẩy, làn nước gợn mấy vòng, rồi lại bình tĩnh phẳng lì, cắm nét mặt lại.

Con Vịnh lại buồn. Nó chợt thấy sự ngắn ngủi mong manh của cái lạc thú ở đời. Nó lại nghĩ đến cái kiếp nó, cái kiếp tôi đòi không hề thay đổi, vẫn tối tăm, vẫn nhem nhuốc, kéo dài - than ôi! biết đến bao giờ - kéo dài những ngày vô vị. Nó còn nghĩ đến nhiều điều khác nữa. Nó còn nghĩ đến cái ngày rồi đây nó phải lạnh lùng nhìn thằng Đồi đi lấy vợ, nhất là cái ngày chắc chắn lắm mà nó sẽ thè lè cái bụng...không, nó mới mười sáu tuổi. Nó còn chưa đủ sức để chịu nổi một mình những nỗi khổ não đè lên cái lòng bé nhỏ của nó...buồn rầu và lơ lửng, nó dựa đầu vào vai thằng Đồi.

Nó toan đem sự tình kể hết cho thằng Đồi nghe, thì có tiếng người làm nó giật mình:

- Chào anh...chị!

Con Vân, người em họ của thằng Đồi đã tiến đến trước mặt chúng và mỉm cười một cách chua chát. Nó vẫn mỉm cười và nói tiếp:

- Em trách anh chị lắm đấy! Cười xin lúc nào không cho em một miếng trầu, tẻ quá! Hay là anh chị chê em nghèo, ko có chi mừng

anh chị chẳng?

Nói rồi, nó ngoay ngoáy quay lưng đi.

Thằng Đồi ghen ngào, đưa mắt nhìn con Vịnh. Nó lẩm bẩm "sợ gì, bức quá thì ta sẽ liều". Rồi nó nói vờ con Vịnh:

- Con Vân nó về mách nhà nữa thì đã làm sao! Sợ gì, bức quá thì ta sẽ liều...

Khói Lam Chiều

Chương IV

Bảy giờ đã quá canh 3, làng Phú Mỹ đã mê man trong giấc ngủ. Lặng ngắt bốn bề, ko hề có một tiếng động. Thỉnh thoảng chỉ nghe có tiếng mõ cầm canh, nghiêm trang điểm từng hồi một, làm cho cái cảnh im lặng lúc đêm khuya càng thêm nghiêm trọng.

Thằng Đồi vai mang một cái khăn gói, nó tìm những con đường hẻo lánh, tối tăm mà đi. Nó đi nhẹ nhàng, êm đềm như một cái bóng. Nó không dám ho, không dám đăng hắng. Nó trông tả hình hữu, sợ sệt như 1 thằng trộm. Kể thì nó vừa làm một việc nguy hiểm gấp mấy việc ăn trộm. Nó cúi mặt đi, không dám nhìn lại cái nhà nó 1 lần nữa, dầu là lần cuối cùng... Sự sợ hãi và căm tức đã giết mất ở trong trí nó cái tình gia đình, cái tình quê hương, nó quên phắt đi rằng: nó sắp từ giã mà không bao giờ còn gặp lại nữa những người thân yêu của nó: cây cam ở sau vườn, cây bàng ở ngoài ngõ. Trong khi ra đi, nó chỉ nhớ một điều - mà nó làm sao quên được điều ấy - là cái ái tình dang dở của nó và cũng chỉ nhớ có một người, là người mà nó yêu thương: con Vịnh.... Nó tin chắc rằng trong giờ này trong lúc mọi người thiêm thiếp giấc nồng, chỉ có mỗi con Vịnh là còn thức mà thôi, thức để làm hết những công việc nặng nề, quá sức một người con gái yếu ớt... nó tìm những con đường tối tăm hẻo lánh để tới thăm một lần cuối cùng tình nương vô phúc của nó.

Đi đến cổng nhà ông Bá Ngưỡng, cố nhiên là nó chẳng dám vào cửa chính, nó nương theo một rặng dâm bụt mà đi tới nhà ngang. Đứng ngoài, nó lấy tay phách một cái lỗ con qua cái phen cửa, đủ đặt mắt vào đấy. Quả nhiên nó thấy con Vịnh đang ngồi một mình sàng gạo, dưới ánh sáng một ngọn đèn dầu phụng liu hiu... Con Vịnh, hai tay như một cái máy lia lịa làm việc, mà cặp mắt thì lơ đãng như đi vào cõi mộng.... Sự thực thì nó chẳng mơ mộng gì đâu, nó cũng chẳng nghĩ đến thằng Đồi, chỉ vì mệt mỏi quá, nó buồn ngủ...

- Vịnh, em Vịnh...

Nghe tiếng gọi, con Vịnh mở mắt trao tráo, nó dừng tay, cố định thần xem ai gọi. Nhìn quanh quất ko thấy một ai, nó ngỡ là tiếng gọi xa xăm ở trong giấc mộng... rồi nó cười, nó cười sao ngo ngẩn thế.

- Vịnh, Vịnh!

Nó nhìn về cái lỗ phen, nó đặt cái sàng xuống, chạy lại. Nó lắng tai

nghe rõ tiếng thằng Đồi nói với nó:

- Ra đây em, mau! Đồi có câu chuyện muốn nói với Vịnh.

Vội vàng, nó rúc bụi ra với tình nhân. Thằng Đồi cầm lấy tay nó, nói với nó bằng cái giọng rất cảm động, đau đớn:

- Anh đi đây..

- Anh đi đâu?

- Đi xa, lên xứ Lào...Mường Luống, Xã Văn xa lắm...

- Anh nói chơi?

- Thật đấy em!

Hai đứa đứng lặng nhìn nhau một hồi lâu. Con Vịnh giẫm chân, bưng mặt khóc nức nở...

- Trời đất ơi! Sao lại đến nông nỗi này!

- Se sẽ chứ! Chó nó sủa lên, người ta đổ ra đấy!

- Anh Đồi! Sao lại phải lên Lào, anh lên Lào làm gì, anh Đồi?

- Chớ em bảo anh còn biết đi đâu nữa. Mà ở nhà thì không sao ở được một phút nữa. Con Văn nó về mách thầy mẹ anh biết. Hấn bảo hấn thấy hai chúng mình...ngồi tự tình với nhau. Chán lắm rồi, anh không thể chịu đựng được nữa, những lời rầy mắng của thầy mẹ anh.

- Nhưng anh đi đâu thì đi, anh đừng lên Lào!

Chữ "lào" gọi vào trí non nớt của con Vịnh một non nước xa lạ ở phương trời thăm thẳm, một xứ sở có tiếng nói líu lo dễ sợ, có những phong tục ghê gớm, một xứ ma thiêng nước độc.

- Em không muốn anh lên Lào!

Ông Khán Nguyên cũng chẳng phải đi Lào đấy ư? Rồi có đi không về cũng bỏ mạng ở dọc đường dọc xá...Còn ông Hương Tạo, ông Xã Thính thì được về xứ sở nhưng bây giờ mang bệnh nghiện, bán cả áo quần vợ mà hút.

- Hơi đâu mà lo, em. Đi chết thì ở nhà cũng chẳng sống được. Em bảo anh cưới con ma ấy về làm gì? Đi khổ thì ở nhà cũng chẳng sướng gì...nghe đâu thầy anh định xin ông Bá Ngô cưới gấp...

- Dầu sao em cũng xin anh đừng lên Lào. Anh lên trên ấy làm gì?

- Buôn...

- Buôn gì?

- Buôn hàng nhẹ. Anh định mua một ít hàng Quảng, lên trên ấy bán 1 thành 10...

- Thế ai bỏ vốn ra cho anh?

Thằng Đồi mỉm cười đáp:

- Anh xoay của thầy mẹ anh được ngót trăm bạc.

- Ấy chết! Nhà không ai biết à?

- Chẳng ma nào biết!

Nó móc ở trong túi bọc vải ra hai xấp giấy bạc, giao cho con Vịnh.

- Anh muốn giúp em ngàn ấy, để mai sau...

- Chết! Em lấy tiền làm chi? Em ko cha, ko mẹ, ko chị em, em lấy tiền nuôi ai?

- Nuôi em, em phải nghĩ đến em, đến mai sau. Trọn đời ko lẽ em cứ cúi đầu làm thuê, làm mướn cho thằng cha Bá Ngưỡng... em cầm lấy cho anh vui lòng.

Con Vịnh ngửa tay, đón lấy 2 xấp giấy. Nó cảm động quá, nước mắt tuôn như suối. Nó ngập ngừng, bảo thằng Đồi:

- Chiều anh, chứ thật lòng em ko nỡ...

Bỗng nó đổi ý ngay, nó quả quyết bảo bạn:

- Không, không thể được! Xa anh, em còn thiết gì nữa. Tiền bạc!

Chà! Tiền bạc có làm em sung sướng được không? Em xin trả anh... Anh, đừng đi xa xôi, lạ lẫm đất khách, khi sa chân lỡ bước biết cậy nhờ vào ai? Anh giữ lấy...

Rồi nó nhét cả 2 xấp giấy bạc vào cái bao của thằng Đồi...

Con Vịnh lơi lả ngã đầu vào vai bạn, cầm tay bạn khóc rưng rức:

- Anh Đồi, anh đành lòng dứt áo đi đấy ư?

- Anh sẽ đi nội đêm hôm nay, trước khi mặt trời mọc...

- Anh đi 1 mình?

- Không, anh đi với ông Chân.

- Đi đường nào?

- Anh đi đèo Măng Gia.

- Đi bộ?

- Bộ...

- Em tiếc trời chẳng cho em làm vợ anh để níu áo anh lại... Em chỉ là người tình nhân dọc đường, gặp đấy rồi quên đấy, phải không anh?

- Cần gì phải có cưới xin mới là vợ chồng em. Nhờ trời phù hộ cho anh mạnh chân khỏe tay thì đôi ta còn có lúc trùng phùng. Còn nếu có bất hạnh, anh có làm ma xứ người, thì hồn anh cũng cứ hiện về bên em.

- Thôi, anh chớ nặng lời làm chi! Em đây cũng vậy, sống chết định ninh một lòng.

Rồi nó kể:

"Nghĩ xa xôi lại nghĩ gần

Làm thân con nhện mấy lần vương tơ"

Gà ở trong chuồng đã giục giã gáy lần đầu...

- Thôi, anh đi...

- Chào em anh đi!

Nhưng 4 tay còn nắm chặt lấy nhau, và 4 mắt còn nhìn nhau rơi lệ.

- Trời già độc địa thay!

- Không, em đừng trách trời! Muôn sự điều do lòng người gây nên cả!

Gà đã giục giã gáy lần thứ 2...4 tay se sẽ rời nhau ra...

- Chúc anh lên đường bình an.

- Thôi em ở lại bình an

Vai mang khăn gói, thằng Đồi tìm những đường tối tăm, hẻo lánh mà đi. Nó đi xa, nó trốn xa, đi đến những nơi biên thùy xa lạ...

Con Vịnh đứng nhìn nó, cho đến khi khuất hẳn mới trở vào nhà.

Ngọn đèn dầu phụng liu riu còn đợi nó.

- Chết! Công việc còn bẽ bộn thế này, làm sao cho hết?

Rồi nó lại cầm lấy cái sàng, 2 tay lia lịa làm việc, mắt lơ đãng như đi vào cõi mộng. Nó có nghĩ gì đến những câu chuyện xa xôi nữa đâu. Nó mệt. Nó buồn ngủ...

Khói Lam Chiều

Chương V

Bây giờ sự ấy đã thành sự thực rồi, sờ sờ ra trước mặt mọi người, không thể che đậy được :con Vịnh có chữa đã ba tháng nay. Nó xấu hổ vô cùng. Mọi người trong làng đều nhìn nó một cách khinh bỉ, cho nó là đồ dâm ô khốn nạn, nếu sinh ra ngày trước, thì đã bị đem ra cho voi chà ngựa xé. Một hôm, nó đi gánh nước, ở cái giếng đầu xóm, thằng Dưỡng đang ngồi đan rổ ở dưới gốc cây bàng, thấy nó đi qua, ứng khẩu đặt một bài vè để trêu nó. Phảng phất, nó nghe những câu:

*"Lặng lặng mà nghe
Lấy nhà anh Đồi
Mụ trời, mụ chè
Cái vè con Vịnh
Đồng đánh đồng đa,
Thè lè cái bụng
Như trong làng ta
Xấu xa hết nước.
Đồi xước qua Lào..."*

...

Nó ko dám nghe nốt đoạn cuối. Nó cúi mặt lủi qua chỗ khác. Cách mấy hôm sau, cái vè ấy đã truyền khắp làng, đi đâu nó cũng bị trẻ chăn trâu hát vào tận mặt nó.

Nó buồn tủi quá, nó căm tức quá, nhất là vì trong vè có đã động đến tên thằng Đồi. Nó cho rằng thằng Đồi chẳng có tội tình gì, muôn sự đều tại nó cả. Mỗi khi nó nghe đứa nào hát vắn đề, nó muốn chửi vào mặt đứa ấy. Nhưng nó thấy nó yếu ớt, phải địch lại với cả một bọn, thì nó lại thôi. Nó nén lòng nuốt thẳm giọt lệ. Ra ngoài đường, nó khổ với chúng bạn, về nhà, ông Bá Ngưỡng chẳng để cho nó yên. Ông day nghiến nó, ông mắng nhiếc nó đủ điều. Có khi ông còn dùng roi vọt để răn nó nữa, mà thường thường ông bắt nó làm việc gấp đôi, gấp ba để phạt nó. Một hôm nó đang ngồi sắc sắn ở sân, bỗng nó thấy sắn vào một đoàn những ông Lý, ông Phó, ông trùm và 3,4 thằng xeo bịt khăn tai chó. Cái đoàn người ấy sừng sừng sộ sộ, bước vào như một đoàn người mặt ngựa đầu trâu mà Diêm Vương sai đi lùng những quân tội lỗi. Con Vịnh rụng rời tay chân. Nó có cảm

giác rằng mấy người ấy vào bắt nó để làm tội. Rồi nó bỏ chạy ra chuồng lợn, ôm mặt khóc.

Tiếng ông Lý quát:

- Xeo, bay đâu, vào tóm cổ con Vịnh ra đây cho tao!

Bọn xeo "dạ" ran một lượt, rồi xô vào tóm cổ con Vịnh. Con Vịnh không hề cố gắng tí nào hết, nhưng mà nó buồn, nó khổ, nó khóc lên mấy tiếng cho quỷ thần biết là nó oan.

Ông Lý lại quát:

- Xeo, bay giải nó ra chợ!

Rồi quay lại bảo ông Bá Ngưỡng:

- Chốc nữa ông cùng đi ra ngoài chợ cho tôi hỏi ít câu.

Đoàn đầu trâu mặt ngựa lại ra đi.

Ông lý đi trước, thứ đến ông Phó, ông Trùm, thứ nữa đến bày xeo, giải áp con Vịnh. Dọc đường, mấy bà lão trở vào mặt con Vịnh, xì xào: "đáng kiếp, đồ voi chà, bằm ra trăm mảnh còn chưa hết tội".

Trong lúc này, ông Phó Thanh và thằng Mỗ làng Phú Mỹ đang thương thuyết với nhau về việc việc quan trọng...

- Anh Mỗ, anh còn ngần ngại chi nữa. Anh cứ nhận phức đi, con ấy mặt mũi cũng sáng sửa đấy.

- Con cũng vui lòng nhận lắm chứ. Ngặt vì bây giờ khắp trong làng ai cũng đồn rằng nó có ghen với anh Đồi.

- Thì chính vì thế tôi mới cậy đến anh. Việc nó có ghen với thằng cả nhà tôi, thực hư như thế nào không rõ, thằng cả nhà tôi còn đi làm ăn xa. Nhưng tiếng tăm bây giờ đã vỡ lở ra thì anh giúp tôi nhận phức đi là anh có ăn nằm với nó, trước là anh có đôi có lứa, sau nữa tôi cũng khỏi mang tiếng là không biết dạy con. Tùy đó, anh liệu làm thế nào đó thì làm, miễn sao là tôi khỏi mang tiếng với họ hàng, làng nước. Việc xong xuôi tôi xin thưởng anh ba chục bạc. Tôi có nói sai thì tôi là con chó.

- Dạ, con xin nghe lời ông dạy. Làm dân không nghe lời ông Phó thì nghe ai? Nhưng sợ một điều là nó cứ khăng khăng một hai bảo nó ăn nằm với anh cả, thì con biết tính sao?

- Khó gì việc ấy! Già miệng, anh cứ cãi phăng đi! Anh cứ thưa với ông Lý rằng nó có thù riêng với thằng cả nhà tôi...cứ thế anh khai. Chỗ tôi với ông Lý đương thứ làng ta, ông ấy trước cũng có việc quan với tôi, thế nào ông ấy cũng bênh tôi.

- Nhưng con lại sợ tật nào vẫn tật ấy, nó lại về làm hư gia đạo nhà con.

- Anh cứ lấy roi vọt mà trị cho nó chừa. Thôi anh đi đi! Bây giờ có lẽ xeo dịch đã giải nó ra chợ rồi.

- Lạy ông, con đi!

- Cố làm cho trôi việc. Về đây, lĩnh ba chục bạc thưởng!

- Dạ...

Rồi thằng Mỗ chạy một mạch ra chợ....Thiên hạ vòng trong, vòng ngoài, đứng xem chật ních...Nó chen lấn hết hơi mới vào được. Nó thấy con Vịnh đương nằm dài trên mặt đất. Trong chợ, các hương chức đang gật gù cùng nhau uống rượu.

Dãy bên này thì ông Lý, ông Phó, ông Trùm, ông hương Kiểm, ông hương Bộ...dãy bên kia là các ông hào mục.

Đã ngà ngà hơi men, ông Lý bắt đầu lầy cung:

- Hỡi con kia! Mi không biết làng ta xưa nay là một làng có tiếng thuần phong mỹ tục, sao mi dám làm điều xấu xa, trái phép thế kia? Mi ăn nằm với ai thì khai ra đi!

- Dạ bẩm, quả con...

- Mi không ăn nằm với ai thì sao mi có chữa?

Ông Trùm nói lời ông Lý:

- Nó không chịu khai thì xin ông Lý ra lệnh cho xeo lột hết quần áo tằn cho nó nằm chục roi.

Các hào mục cũng nói xen vào:

- Xin làng trị tội cho đến nơi để làm gương.

Thằng Mỗ bấy giờ đứng vào giữa, chấp tay lạy làng ba cái, rồi nó gãi đầu gãi tai thưa:

- Trước thưa các quan chức, sau trình ông Lý, ông Phó và hai giáp: làng tha, con được nhờ, bắt tội, con phải chịu, quả thật con trót đại quyền rũ nó.

Ông Lý cười sặc sụa, chỉ vào mặt thằng Mỗ, nói:

- À! À chính anh Mỗ làm cho con này phình bụng ra à! Tôi nói cho anh biết rằng: người khác tôi còn nhẹ, chứ anh, anh có làm việc làng chút đỉnh, anh phải biết rõ phép làng, anh còn dám làm điều xằng bậy à? Tôi sẽ trừng trị anh thẳng tay, cho anh biết mặt.

Rồi ông quay về phía con Vịnh:

- Còn con kia, có phải thằng này ăn nằm với mi không?

Cái cử chỉ của thằng Mỗ làm cho nó cảm động quá, nó cứ tưởng như thằng Mỗ là một đức thiên xứ trời sai xuống để cứu vớt danh giá thằng Đồi. Chẳng ngần ngại chi hết, nó đáp lời ông Lý:

- Bẩm, con trót đại với anh Mỗ thật. Nhưng xin ông xét cho. Anh ấy chẳng có tội gì, tội ở nơi con tất cả. Ông tha cho được nhờ, bắt tội con phải chịu.

- Thế bây giờ mi có bằng lòng về với thằng Mỗ không?

- Bẩm ông dạy sao, con xin theo vậy. Ở đất làng, nhờ ơn làng.

- Còn anh Mỗ, anh có bằng lòng chịu cho nó sáu quan tiền và không?
 - Bẩm ông châm chước cho được chừng nào con nhờ chừng ấy.
 - Đó là lệ làng. Hẹn cho anh, nội nhật hôm nay đưa lại nhà tôi đủ sáu quan và nhận lĩnh con Vịnh về.
 - Dạ!
 - Còn con Vịnh! Cho đứng dậy và lạy tạ làng đi.
- Ông trùm còn lôi thôi, lên giọng buộc thẳng Mỗ một điều rất oái ăm:
- Anh là Mỗ, ngày mai anh phải đi trình làng thượng hạ, xóm trên, xóm dưới, trình cho nam nữ lão ấu, khắp khắp mọi người, đều biết cái điều tốt đẹp của mình.
- Mọi người đều cười ầm cả lên, rồi giải tán.

Khói Lam Chiều

Chương Kết

Con Vịnh về là vợ nhà thằng Mỗ đã hơn một năm. Cửa nhà nó sẵn sóc một cách chu đáo, tươm tất. Với ba chục bạc ông Phó Thanh cho nó, con Vịnh mở một ngôi hàng xén, bán buôn những đồ tạp hóa ở chợ. Nó bắt tay vào làm việc gì, là được việc ấy vì nó được cái nét siêng năng, cần kiệm. Buôn bán gặp may, nó dành dụm từng đồng một đồng hai, cuối năm nó đã có cái vốn hơn trăm bạc. Thằng Mỗ thấy cửa nhà ngày một hưng thịnh, thì nó vui lòng quên cái lỗi xưa của vợ và chiều chuộng vợ đủ điều, nó đã từ dịch cái chức Mỗ và bỏ ra ba chục bạc để chạy cái chức Hương dịch. Nó không muốn thiên hạ gọi vợ nó một cách khinh bỉ: "cái chị nhà anh Mỗ". Từ nay nó là ông Hương dịch, và vợ nó là bà Hương dịch. Mỗi khi nó nghe có người kính cần gọi vợ nó bằng "bà Hương" thì nó sung sướng quá.

Một hôm nó bảo vợ nó:

- Mụ Hương, ráng làm ăn siêng năng cần kiệm, qua sang năm, tôi sẽ ra ứng cử Phó lý.

- Thôi, khéo đa mang làm chi nữa, ông Hương. Để tiền mà nuôi con!

- Mụ Hương nói nghe phải đấy!

Thiên hạ ngó vào, ai cũng tấm tắc khen ngợi hai vợ chồng thằng Mỗ biết ăn ở với nhau thuận hòa. Những chúng bạn con Vịnh xì xào với nhau:

- Số con ấy thế mà tốt đấy! Được gặp ngay nhà ông Hương Tá (tên thằng Mỗ) làm ăn nên nổi.

Nhưng họ có biết đâu rằng: đôi khi con Vịnh hồi tưởng đến chuyện đã qua, mà ôm lòng đòi đoạ...

Mỗi khi nó nhìn thằng Cu, nhận thấy trên cái mặt thằng bé như in cái hình ảnh của con người luân lạc ở phương xa, thì hai hàng lệ lại tuôn ra như suối. Nhưng hễ thấy bóng thằng Mỗ ở ngoài đi vào, nó vội vàng đứng dậy gạt lệ hỏi chồng:

- Ông Hương chưa ra thăm ruộng à?

- Tôi vào chơi với thằng Cu một tí đã!

Dẫu sao thì thằng Mỗ cũng là ân nhân của mẹ con nó. Nếu không phải là vì tình ái thì cũng là nghĩa vụ, nó phải vui vẻ mà ra gánh vác cái giang sơn nhà chồng. Kể thì con Vịnh cũng quý mến chồng lắm. Đi chợ thấy con cá nào tươi nó cũng tranh mua cho được, về nấu

nướng cho chồng ăn. Những sầu não trong giây lát rồi cũng tiêu tán vào trong những công việc hằng ngày. Làm việc là quên hết mọi sự. Cái hình ảnh thằng Đồi, rồi nó cũng phai nhạt dần trong tâm trí con Vịnh.

Nhưng, một buổi chiều thu...

Một buổi chiều thu, khi tan chợ rồi, con Vịnh đi vào rừng sim, chặt ít củi khô về thổi. Bỗng tàn ngàn, nó nghe như từ cái dĩ vãng xa xăm, đưa lại tiếng sáo trúc nào nùng. Những bụi sim già xào xạc khua động cái buồn ỉn ỉu trong lúc chiều tà. Buồn rầu, nó ôm bó củi ra về. Đến cây đa, dưới chân rừng, nó thấy đi trước nó có hai người, một người gánh kén và một người vác cái cày trên vai. Nó đi sau nghe lỏm được câu chuyện của 2 người.

Người gánh kén nói:

- Va đã về với tôi đến Mường Héo, nghĩa là chính giữa đèo Măng Gia rồi thì không may va cảm bệnh. Tội nghiệp quá! Ở đấy không có làng mạc nào hết, va phải nghỉ lại ở giữa đường, tôi lấy bàn đèn ra tiêm cho va mấy liều, và đã hơi đỡ, nếu ko có việc gì thì hai ba hôm va cũng về được nơi xứ sở. Không may trong lúc ấy thì chúng tôi gặp thằng Phỉ, con ông Mục Néo ở làng dưới lên. Vô tình, thằng Phỉ đem chuyện đã xảy ra với con Vịnh kể lại cho va nghe. Nào khi con Vịnh có mang, bị xeo đưa ra chợ làm nhục, nào khi về với thằng Mỗ... Nghe hết đầu đuôi sự tình va nổi uất lên. Bệnh trở lại. Chỉ trong 2 giờ đồng hồ thì va chết. Tôi với thằng Phỉ phải ở lại đấy mất một ngày, khâm liệm, chôn cất va.

- Tội nghiệp quá!

- Khi ra đi hai anh em, mà về có một mình, thật là ảo não quá!

- Thế vốn liếng của va, có gì ko?

- Trong lưng va cũng còn được năm ba trăm bạc tôi còn niêm giữ để giao lại cho ông Phó Thanh. Về chuyện này va cũng định trốn đưa con Vịnh lên. Thế ra bây giờ đã lấy nhà thằng Mỗ rồi!

- Lấy đã hơn một năm.

- Con ấy thế mà bạc!

- Kể thì cũng là bất đắc dĩ.

Con Vịnh đi sau lưng, nghe câu chuyện như sét đánh ngang tai, chân tay rụng rời... Đến cây bàng, ông Chan, người bạn đồng hành của thằng Đồi và chàng nông phu kia rẽ vào xóm đình, còn con Vịnh thì đi thẳng về xóm chợ.

Về đến nhà, nghe tiếng thằng Cu khóc, nó vất mạnh bó củi xuống sân, rồi vội vàng chạy vào với con... Nó cầm lấy tao nôi, nó ru thằng bé mà hát rằng:

" Yêu anh thịt nát xương mòn
Yêu anh đến thác cũng còn yêu anh"

lại hát:

" Nhớ ai em những khóc thầm
Năm thân áo vải ướt đầm như mưa
Nhớ ai ra ngẩn vào ngơ
Nhớ ai ai nhớ bây giờ nhớ ai"

Hát rồi, nó tự trách mình hát chi những giọng thê lương ảo não.

Nhưng những giọt lệ vẫn tiếp nhau rơi tràn trên gò má...

Nó lặng im nhìn ra ngoài trời...

Trước khi tản vào cõi mờ mịt, khói thổi cơm chiều tỏa ra từng đám
xanh như còn lưu luyến những mái tranh màu ẩm đậm...

Cảnh vật như thuộc về thời dĩ vãng.

HẾT

Nguồn: Hoa hương Dương
VNthuquan - Thư viện Online
Người đăng: Ct.Ly
Thời gian: 06/07/2006 2:44:24 CH